

Dio njih „živi“ u drugima: Dobrovoljni darivatelji krvi spašavaju živote, Marijan Ratajec i Damir Balković krv su dali čak 105 puta

25. LISTOPADA 2023.

D. Balković (lijevo) i M. Ratajec (desno), ustupljene fotografije

Nema veće humanosti od dobrog djela kojima se spašavaju tuđi životi, a upravo to godinama čine Marijan Ratajec (65) iz Vukosavljevice i Damir Balković (64) iz Slatine, koji su svoju krv darovali čak 105 puta.

Spominjemo se njih, ali i svih onih koji daju dio sebe za druge, u povodu Dana dobrovoljnih darivatelja krvi u Republici Hrvatskoj; 25. listopada. Ovaj dan se obilježava punih 70 godina, počevši od 25. listopada 1953., kada je u organizaciji Crvenog križa Sisak prema navedenim načelima provedena prva akcija dobrovoljnog davanja krvi.

Tim povodom, ovaj dvojac u ponedjeljak, 23. listopada je iz ruku predsjednika Zorana Milanovića na Pantovčaku primio odlikovanje Reda Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske.

Ono se ove godine dodijelilo dobrovoljnim davateljima krvi koji su u 2021. godini dali krv 100 i više puta (muškarci), odnosno, 75 i više puta (žene).

KRV DARUJE JOŠ OD SREDNJE ŠKOLE

Marijan i Damir jedini su koji su odlikovanje primili s područja Virovitičko-podravske županije.

-Ponosan sam što sam dobitnik odlikovanja, a sretan što sam većinu života posvetio darivanju krvi. Krv dajem od svoje 18. godine. Darivatelj sam postao igrom slučaja, mama od jednog kolege trebala je krv, pa sam rekao, evo, dat ću ja. Postupak je bio i ostao bezbolan, a tijelu darivanje također odgovara. Zato krv dajem već punih 38 godina – priča Marijan Ratajec.

Odazivao se rado na svaku akciju koju je provodilo Gradsko društvo Crvenog križa u Virovitici, čiji je član. S krvnom grupom 0+ univerzalni je davatelj, pa je zacijelo spasio

brojne živote, pomogao kod operacija i kada je trebalo drugima putem krvnih pripravaka ojačati imunitet i cijeli organizam.

Na području koje pokriva GDCK Virovitica prikupljeno je 5125 doza krvi u posljednje tri godine, a područje koje pokriva ima čak četiri tisuće darivatelja. Iako krvi s vremena na vrijeme zna nedostajati, zajednica može biti sigurna da će se ovi hvalevrijedni humanisti uvijek odazvati na poziv.

-Posebno se osjećam dok dajem krv, čak me i tijelo traži, svaka tri mjeseca, naviknulo se. I sam sam zdraviji. Budući da sam u mirovini i imam 65 godina, imao sam i malu pauzu od darivanja u ovoj godini, no još uvijek krv mogu dati godišnje i nastaviti ću je davati sve dok mi zdravlje bude dozvoljavalo.

A svima onima koji imaju mogućnost postati darivateljima, kažem: dajte krv, nema još uvijek drugog lijeka koji spašava živote. Ne boli ništa i korist je i za onoga koji prima krv, kao i za nas koji je darujemo – poručuje humanist Marijan Ratajec.

“ŽIVI” LIJEK VEĆ VIŠE OD 40 GODINA

Slaže se i Damir Balković iz Slatine, koji je krv prvi put dao kao student, a danas broji više od četiri desetljeća darivanja, svoje 0 – krvne grupe. Ovaj vrijedni knjižničar u Srednjoj školi Marka Marulića svojim primjerom i angažmanom nastoji mlade generacije, na pragu punoljetnosti, zainteresirati da postanu novi darivatelji i spašavatelji tuđih života.

Jer, lijek koji drugima treba, ponekad u najtežim životnim situacijama, u sebi nosi upravo drugi čovjek.

-Svake godine obilazim naše maturante i govorim im o prednostima darivanja krvi. Velika mi je želja da bar dio onih koji se tada odluče na darivanje krvi i sudjeluju u akciji prvi put, dođu i drugi, treći, peti put. Želim da postanu stalni darivatelji. To je nešto što nema cijenu, taj osjećaj da pomažeš drugima, daješ dio sebe za druge – ističe Damir Balković.

Bio je na raspolaganju Gradskom društvu Crvenog križa Slatina i u drugim situacijama u kojima je trebalo dati sebe, odnosno svoje vrijeme za zajednicu. Krv je, sukladno mogućnostima, davao između 3 i maksimalna 4 puta godišnje, a planira nastaviti i dalje, kad prijeđe 65. godinu i kada se broj darivanja, kako propisi kažu, može svesti na maksimalno dva godišnje.

-I meni se tijelo naviknulo na davanje krvi, osjećam se jako dobro dok dajem krv i drago mi je što mogu pomoći drugima. Ponosan sam i sretan zbog odlikovanja, a najviše zbog toga što sam uopće imao mogućnost postati darivateljem i “dogurati” do čak 105 darovanih doza krvi. To je na neki način i meni ispunjena želja, da pomažem drugima – ističe humani D. Balković.

Zašto je krv toliko važna? Kao prvo, jer se od nje stvaraju lijekovi i pripravci koji spašavaju živote i zato jer unatoč napretku medicine i tehnologije još uvijek nema alternativu. Jedini adekvatni “proizvođač” krvi, dakle, ostaje – čovjek.

DARIVATELJI SU U DVIJE
GODINE OPĆOJ BOLNICI
VIROVITICA OSIGURALI

8342 PRIPRAVKA,

ODNOSNO LIJEKA IZ SVOJE
KRVI

**JEDNA DOZA
KRVI
MOŽE SPASITI
3 ŽIVOTA**

JEDNA VREĆICA KRVI, ČETIRI KONKRETNA "LIJEKA"

Podsjećamo, doktorica Ljiljana Kucljak-Šušak, specijalistica transfuzijske medicine i voditeljica Odjela za transfuziologiju Opće bolnice Virovitica, za potrebe našeg serijala „Tijelo kao dar (...)“ objasnila je detaljno zašto je krv važna i što se sve od jedne darivane doze krvi može iskoristiti.

Darovana krv, koja se zove još i "puna krv", ne koristi se odmah, kao takva. Iz nje nastaju dvije vrste lijeka – krvni pripravci (tekući, svježi ili smrznuti) i derivati krvi (u praškastom obliku).

Krvni pripravci dobivaju se centrifugiranjem pune krvi u bankama krvi. Prema podacima Ministarstva zdravstva Hrvatska ima banke krvi u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Varaždinu, Splitu, Zadru i Dubrovniku. Puna krv se prvo mora podijeliti na svoje komponente, pa će se tek od njih stvarati pripravci koji će se koristiti u bolnicama.

– Od jednog davatelja, jedne vrećice krvi od 450 ml, dobiju se zapravo četiri krvna pripravka, odnosno, možemo reći, četiri lijeka. Puna krv prerađuje se u koncentrate eritrocita, trombocita, leukocita i plazme, a koji se potom upotrebljavaju sukladno potrebi i stanju pacijenta. Potrebno je reći kako se plazma u kratkom periodu nakon centrifugiranja smrzava na temperaturu od -90 Celzijevih stupnjeva, čime se uz proteine čuvaju i faktori zgrušavanja, dok se eritrociti čuvaju 35 dana u rashladnom uređaju, na temperaturi od četiri stupnja Celzijeva i kao takvi koriste po potrebi – objašnjava dr. Kucljak Šušak.

Darovana krv koristi se ne samo u slučaju operacija, već i krvarenja i akutnih anemija uzrokovanih krvarenjem, malignih i raznih drugih nemalignih bolesti, krvarenja nakon poroda, presađivanja koštane srži i organa, opekline...

Zato jedno veliko hvala svima koji daruju dio sebe koji na najljepši mogući način nastavlja živjeti u drugima – produžujući im život i spašavajući im zdravlje.

(www.icv.hr, Marija Lovrenc, foto: ustupljene fotografije)

Serijal „Tijelo kao dar: Što sve možemo darovati od rođenja, pa i nakon smrti, da pomognemo drugima i društvu?“ nastaje u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

